

Semínka

Cestou k horám

Ladislav Rusek

Cestou k horám

Ladislav Rusek

Sepsáno z náhlého popudu v srpnu 1993
v Olomouci

Po cestě k horám dohonil mne chlapec,
snad osmnáct či dvacet, těžko říci.
Šel sám, tak jak i já sám stále chodím.
Chodník byl dost široký pro nás oba
a tak se prostě po pozdravu přidal.

Řeč šla, jak to u náhodných známých chodí:
zpočátku o všem možném. Věděl toho hodně
o kytkách, které rostly kolem,
o nerostech, jež viděl na chodníku.
Mluvil o ptácích, kteří zdobí nebe:
zvrátili jsme hlavy, sledujícíe káně.
Jeho hvízdavý křik znamenal vždy pro mne
hlas volnosti. Po obou stranách cesty
třezalky stály právě v plném květu:
pověděl jsem mu, že je tak pojmenoval
ten, který myslel, že ho pořezaly
ty květy, ty pupeny, které když stiskneš,
zbarví tě jak krví. Leckdo se tak zlekal.

A pak nám najednou stál v cestě potok,
nevelký v létě, s nehlubokým brodem.
Na kluzkém kameni, jak jsem tam skákal,
zvirtla se mi noha a málem jsem spadl.

Jdu jako hlupák, řekl jsem si tiše,
avšak ten chlapec, kráčejší za mnou,
tu sebehanu slyšel. Zasmál se mi krátce
a řekl zvláštním hlasem:

Kdo je zde hlupák, a kdo je zde moudrý?
Vždyť nikdo předem neodhadne
každý svůj krok. A celý náš život
je samé klopýtání! Spíš je velký zázrak,
že padáme tak málo... A dodal, spíš pro sebe:
Co je to moudrost? A pak znovu, ke mně:

Povězte, co je moudrost?
A já mu místo odpovědi
ukázal k lesu, který stál před námi
jak hradba. Štíhlé kmeny smrků
byly jak palisáda před potmělou síní,
zvoucí svým chladem. Chlapec nepochopil,
avšak já nespěchal to dopovědět.

Chce-li být moudrý, pochopí to brzy.
Ale nejdřív musí sám, zcela sám
nalézt svoji stezku k lesu,
své vlastní poznání, svou pravdu.
Snad na tisíckrát vejde sám do lesů,
bude se dívat, dívat na vše strany,
uvidí však jen stromy. Bude hledat dále?
A v tom to všechno vězí...
Bezpočtu lidí vchází do dvorany lesa:
bezvěrci nevidomí! Turisté hluční,
co vcházejí do katedrály
s Baedekerem v ruce. Vidí jenom sloupy,
pilíře, okna. Chvatně projdou lodí
a jsouce před oltářem, vidí jenom stíny.
Ti lidé z lesklých autokarů
nevědí, co je chrám, co ltář.
Mají slepá srdce... A tak je to i v lese!
Věř mi, ani mnohý lesník, ten co chodí
čtyřicet let po své zkomoleném lese,
v němž jako věžňové na apelplatzu
živoří v rovných řadách spočítané stromy,

mnohý ten lesník též nechápe duši lesa.
Netuší nic o skryté duši hvozdů,
bez níž vlastně nikdo nenalezne moudrost.
Tu skrytou, tajnou moudrost lesa.

Ten chlapec, jdoucí za mnou, brzy najde
některou z prvních perel té předlouhé šňůry,
jakou je moudrost, které učí lesy.

Vždyť on se ptá - a kdo se umí tázat,
ten bezpochyby bude jednou moudrý.
Řekl jsem, zatímco jsme šli hlouběji do lesa,
jenž voněl tajemstvím, jehličím a smolou:

Povím ti, co je vlastně les,
rozumíš, pravý les, co roste nadivoko
vysázen větrem, tak jak se v něm ujmou
semínka, hnaná větrem. Les, ve kterém s duby
sousedí pár bříz; kde stojí habry, buky,
u potoků olše, zatímco někde na okraji,
na skále, je pár křivých sosen,
těch borovic, co mají červenavou kůru.
Les hustý i řídký, rozmanitý les,

divoký háj. Nejlépe starý horský hvozd.
Neboť to je to pravé a posvátné místo,
kde získáš poučení. Takový les je škola,
učebna, katedra vzácných a prastarých nauk.

Les, to je svébytné společenství
stromů, keřů, trav a mechů. Domov hub.

Les, to je skrýš zvířat. Objevíš doupata
pod kořeny stromů, v skalách i dutých kmenech.

Les, to je i sídlo mnoha ptáků,
jen vzhlédni vzhůru: vidíš je tam létat
od větve k větvi. Mají tam svá hnízda,
teď již jsou prázdná, vyvedli už mladé.

Les, to je útočištěm všelikého hmyzu
a když se zastavíme, hřmí nám jako chorál
bzučivý koncert tisícerych křídel.

To a ještě mnohé jiné
je pravý les; a člověk, který to chápe,
nečiní nic, co by ho znesvětilo.
Vrcholným dílem přírody jsou lesy:

je tam snad všechno, co dala Tvůrčí Síla.
A je to dar! Veledar všech darů.
Vždyť každý strom stojí jak v svatozáří,
v svém poli plném zvláštní síly,
o které dodnes vědí prostí lidé z lesů.
Už naši prapředkové čerpávali sílu
- a snad i cosi navíc, jistou sílu zvláštní -
v posvátných hájích, pod staletými stromy.
Málokdo dnes už ví, že jinak září břízy
a jinak topoly či lípy. Kdo ví, co jsou jilmý?
Žes toto zatím nikdy nepocítil? Jak jinak,
vždyť stromy mlčí jako mlčí moudrý člověk
a ten, přijme-li hosta, někoho cizího,
s nímž dosud nenavázal kontakt,
to zvláštní spojení, jímž může počít
i hlubší vztah, přátelství a láska,
též se hned neprojeví... Mlčí a je ve střežu.
A tak i strom! Avšak choď k němu pár roků,
seď v jeho stínu, pohlad' jeho kůru,
přimkni se k němu s otevřeným srdcem
a pochopíš, co říká. Pocítíš, co dává.

Stromy, ty mluví jinak, nežli řeční lidé,
a lidská řeč? Už dávno ztratila svou sílu!

Když kdysi dávno, na úsvitu lidstva,
hrdelním skřekem kdosi naznačoval
svou radost, hněv, svou lítost nebo bolest,
tu bylo lidské slovo ještě na počátku,
kdy věrně znělo citem, přáním, pravdou.

Dnes už je slovo zcela odtržené
od srdce... Je to jen hovor, povídání,
málokdy sdělení a pravda - téměř nikdy.

A zde ti les dá vzácné poučení:
on promluví svým tichem. Už kdysi dávno,
za časů přísných, ponurých proroků,
uslyšel kdosi v srdci svého srdce
podivný hlas: Buď tich! Buď tich a poznáš,
že v tichu je tvůj Bůh!

A tak i stromy,
vysoké stromy, které rostou k nebi
a které z všech živých tvorů země
jsou nebi zcela jistě nejbliž

(jen pták tu touhu občas naplňuje
na lehkých křídlech: vždy však klesá dolů),
ty stromy jsou nám vzorem: ony mluví tichem,
jen šeptem listů, jehličí sykavým šumem,
když se v něm smývá smyčec větru.
I pohybem, když větve klanějí se vánkům.
Mluví i vůněmi. Ty vůně léčí:
i toto vědět, to je moudrost lesa.

Zelená knihovna lesa
člověka učí všemu podstatnému.
Samotou zpevňuje a nutí věřit v sebe.
Příroda i zkouší člověka svými nástrahami
a hned i trestá. Její trest je školou
a člověk v přísném lese může jenom získat.
Svah, po kterém jdeme, naučí nás stoupat,
chápej to v dvojím smyslu. Stoupat vzhůru,
navzdory každé tíze, která svádí dolů.
Pamatuj: jít dolů znamená vždy ztrácet,
nezůstaň dole déle, než je nutné!

Horský les je blíže nebi,
než bahnitý močál nížin.

Les, to je prostřený stůl darů,
najdeš v něm stín i chlad za letních veder,
v zimě tě stěna houštin ochrání před vichrem
a suché větve, které shodil vítr,
dají ti oheň, který vrací život.

Od jara do jeseně tu najdeš plno plodů.
Nauč se znát, co slouží za potravu,
vyhni se bobulím, co klamou svůdným leskem:
lýkovci, lilku, durmanu, vranímu oku.

K největším, vpravdě svatým darům lesa
patří ta vzácná, milostivá místa,
kde, zázrak, vyvěrá z hlubin země bez ustání
studená, čistá, pramenitá voda.
I ta je znamením, že v čistých horských lesích
jsme blíže daru života, než dole,
kde řeka v líném tohu zanáší se bahnem...

Za řeči, při níž hoch povětšinou mlčel,
došli jsme na úbočí, kde otvírá se výhled.
Na větrné stráni sedli jsme na skálu:
ležela tady v rozervaných blocích,
podobna zřícenému hradu.
Teď bylo vidět přes stromy do kraje.
Dole, na rovině, v níž zelené kulisy
dávaly tušit řeku, ten pomalý tok nížin,
v mlžnatém kouři krčilo se město,
stěnaný shluk staveb odkud jsme ráno vyšli.
Po výstupu, který nás jakoby sblížil,
jsem těžce dýchal; více, než ten jinoch,
tak mladý, tak plný síly. Nespálil zatím nic
ze své baterie... Marně se snažím
představit si ho, jaký asi bude
tak po tom půlstoletí, které nás věkem dělí.
Kolik jen bouří ho musí promáčet do niti
a kolik vánic zbičovat do krve
ty mladé tváře? Kolik těžké práce,
námahy, potu, dřiny do úpadu
bude mu snést, než spálí dnešní sílu,

a kolik cest on bude muset projít -
než někdo, komu může věřit, uznale řekne:
Jsi, chlapče, chlap...

Po modré nížině, tam dole,
běží teď stíny mraků; a když oba vzhlednem,
vidíme jejich kupy, tak něžné, běloskvoucí,
polštáře z nejjemnějších krajk.

Říkám mu: ty pomíjivé tvary,
ta oblaka, ty mraky, které plují
nad tímto úbočím i nad tím městem dole,
mají též svoji řeč, byť krátkou, pomíjivou.

Tavový tvar, jak tady vidíš, hochu,
ten mohl vzniknout jen nad vodní plání,
z které se vznesl, aby byl hnán větrem
nad pole v dáli. Byl-li to jen rybník
či jezero, rozlehlý močál - to neuhádnem.
Však tamty rozestřené cáry, hodně výše,
ty táhnou od moří. Jsou zcela jiné.
Jiné jsou mraky, zrozené z oceánů
a jiné ty, co vyvstávají u nás

po deštích, jimiž nasáté jsou lesy.
Jen porovnávej. Uč se znát mluvu mraků,
leckdy ti napoví, že musíš chystat dříví,
dokud je suché, že přijdou dlouhé deště,
kdy i pod nejhustší korunou stromu
vše provlhne. Víím, že i tehdy budeš umět
najít tu trochu dříví, dost suchého,
aby se oheň ujal. Je však vždy rozumnější
být předvídavý. To ctí zálesáka.
Vše, co je zbytečné, co není nutné dělat,
ať je to hloupá námaha či hloupé, prázdné slovo,
nepatří k muži! I zbytečný pohyb
ubírá z něho něco - nemyslím tím jen sílu!
Už jsem ti cosi říkal o významu ticha:
věz však, že mlčet umět má i tělo,
vždy, když není čas k práci nebo k putování.

Toto je moudrost lesa: být pohotově,
být připraven. To neznamená
být napjatý jak struna!
Nejlepší lučištník vypíná tětívu luku,

kdykoliv nestřílí. To nejen šetří síly,
to je i něco víc. Mlčení a klid těla,
to jsou i klíče vyšších věcí.
Nehybná, tichá existence, odevzdané bytí,
to jsou i předpoklady výjimečných stavů.
Vidět, slyšet, cítit a chápat něco víc.
Neboť vnější jevy světa
jsou jenom částí tváře Všemohíra:
úplnost hledej uvnitř. Ve svém vlastním nitru.

Až tam tě může dovést moudrost lesa,
stojíš-li o tu Cestu! Cesta Stoupání na Horu
vždy vede Lesem.
Lesem překážek a strastí, námahy a bojů.
Věz, je to i cesta odříkání,
vzdání se výhod, pohodlí, mělkých slastí,
líného otálení, třeba v teplé jizbě,
nebo i v uváleném táborovém kruhu.
Můžeš jít s přáteli, přátelství posiluje,
však nejdál dojdeš vždy sám: nic tě nezdrdruje.
To není pýcha samotáře, to je osamělost králů!

I to je lesní moudrost: vládnout ve své říši,
to jest sám sobě - a to není málo!
Vždyť člověk, to je nepřehledná spousta,
podivný sklad, složitě navrstvení
všeho, co statisíce předků, i těch,
co ještě plavali, plazili se, lezli
v úsvitu dějin života: kompositum všeho,
co bezpočet tvých lidských předků
vlilo do tvé krve. A celý ten ranec
jejich vloh i chyb, jejich talentů i kazů
máš ovládnout a to je těžký úkol.

Pravím ti, chceš-li dospět v muže,
jdi cestou lesní moudrosti.
Vždyť mělká, zchytralá moudrost města,
ta divná městská existence,
nevede vzhůru. Říkává se někdy:
bahno velkoměsta. Nikdy však nesetkáš se
s bahnem či hříchem lesa!
Půjde-li člověk zpátky do přírody,
půjde zpět k prapůvodní Síle.

U pramene je všechno ještě čisté, živé,
vracej se k pramenům! V tom se smysl Cesty,
zvané tak krásně: Lesní moudrost.

Vydej se na tu cestu
tak jak jsi, nehledej zvláštní roucha,
vol barvu lesa, nikdy řvavě rudou.
Jdi v pevném oděvu, co snese šlehy houštin,
co snese déšť a sníh a třeba krupobití.

Jdi v botech, které chrání nohu
před hranou skály i před vlhkem mokřin.

Převlékat se do romantických krojů
sluší jen hercům. Patří to na jeviště.

Přemíra cetek a odznaků na šatě
svědčí o jednom: to není skromný muž.

Pamatuj, že věrným znakem muže
je jeho čin;
a vrásky vryté strádáním do tváře,
sežehlé sluncem či spálené mrazem,
jsou pravým odznakem všech zkoušek.
Muž nedbá vnějších poct a slávy! Slávou

je mu celý život, žitý naplno a plně,
jak jen ho lžiti lze. A bohatý, přebohatý
i v nouzi na poušti... Vidím v duchu příklad:
Muž, schýlený v sedle, který právě projel
strašlivou Mohawskou poušť. Bůhví,
co ho tam vedlo a není nutné to vědět,
vím jen, že je to muž, chlap každým rysem
své pouštním sluncem sžehlé tváře.

On překonal sám sebe! Poslední hlt žluklé vody,
co zbyla na dně koženého měchu,
dal svému koni... Klobouk, mapovaný solí,
nestačil stínit tvář, propadlou hladem a žízní.
A tento muž, jakmile dorazí k první říčce,
k té kaluži, v níž zbývá tak pinta vody,
pustí k ní nejdřív svého zmořeného koně:
teprve pak se sám skloní ke zkalené louži.
Jsou tací a v jejich blízkosti by zbledly
všechny ty figury, co se u nás strojí
do kožených třásní, jak v prérijním filmu.
Bláhoví! Chtějí dojít mužství
přes cizí kraj a trochu naivních cetek...

Říkám ti, chlapče, chceš-li hledat moudrost,
mužnost, statečnost a vyšší, čisté lidství,
nic z toho nenajdeš, budeš-li jen dřepět
v okruhu stanů, u ohně, jenž hoří bez užitku,
jen jako kulisa či dekor k prázdným tlachům.
Hledáš-li lesní moudrost, najdeš ji na toulkách.
tak jako Thoreau, starý tramp od Waldenu,
prochodil mnohé boty při potulkách
v těch starých lesích kdesi u Concordu,
i ty se musíš prochodit a prodřít
mílemi lesních cest a mučírnyami houštin,
než najdeš kousek Světla, za nímž všichni jdeme.
Sto ohňů dohoří, než ti u nich svitne,
že všechno, co hledáme, je nevýslovná Pravda.
Hledej ji za svítání, za poledních žárů,
večer ji hledej i za nočního bdění.
Pamatuj, co jsem řekl: Pravdu najdeš v tichu,
ne při žvatlání v kruhu, ne v dunění bubnů.
Tím nechci říci, že nemáš mít druhy!
Nesmíš být stále sám, važ si dobrých přátel,
však věz, že nebude jich mnoho.

K nejlepším přátelům se chovej jako k bratrům -
rozumíš tomu slovu? Jako ke svým rodným.

A pravá moudrost lesa říká,
že dobrý muž je bratrem všemu stvořenému.

Až toto procítíš, to budeš už blízko:
to je tvá Lesní Moudrost! Vědět to a přijmout,
že strom je tvůj bratr, květina tvá sestra,
že ptáci ve větvích i hadi na kamení,
vše je ti blízké a všechno z téže látky,
z těch samých prvků, z hlíny, z trochy vody:
všichni jsme děti z téhož klínu Bytí!

Uč se být přítelem, být bratrem nebo sestrou
kdejaké bylině, zvířeti i ptáku!

V zelené míze i v horké rudé krvi
od věků tepe tentýž nenasatný život.
Když kácíš strom, pak věz, že ztrácíš bratra,
který lépe než ty rozpráhl náruč k nebi!
Věřím, že nezahubíš ptáka či motýla,
který lépe než ty překonal klec zemské tíhy
na cestě za snem.

Deštovka, kterou jemně vracíš do blátivé louže,
je z oněch nejskromnějších sester,
dělících se s námi po bezpočet věků
o neslábnuoucí dech, dech života a bytí.
Co když je právě ona v něčem o kus dále,
v nějakém skrytém, nám nejasném smyslu,
který jsme bůhvíproč přeskočili
v horečném, divném kvaltu, zvaném Život?
A kdo určí, že brouci, jež míjíš na pěšině
(zašlápaneš-li je nechtě, nejsi vrahem),
jsou něčím míň, než my? Ne - jsou jen jiní,
vyzvědač z Marsu by možná dal přednost
lesklému střevlíku, či brouku hovniválu.

Buď bratrem vodám, kamenům i skalám,
vždyť rostly dlouhé věky, krotily svůj pohyb
a mluví řečí puklin, krystalů i morén.
Kde která studánka má kouzelnou moc léčit,
nezkal ji, nezasyp, vždyť i to je sestra.
Jak svatý František, ten milý dobrák boží,
co tykal větru, slunci, ptákům, všemu,

šiš kolem sebe něhu, něžné pochopení,
šiš bratrství i lásku! Neztratíš, neboj se,
nic z chlapství, nic ze slávy lidství,
naopak - tvůj dar se znásobeně vrátí.

Vždyť bratrství je něco jako hudba,
vznešený mnohohlas, píseň znásobená echem.
Budeš-li vidět bratra ve všem, co je čisté,
nebudeš sám, i kdybys byl daleko od lidí.

Les, to je velké podobenství, které každý
vykládá po svém. Rozhodně to však není
příruční knihovna, která dá na vše hned rady.

Zde musí najít každý svou cestu sám
a mnohý, mnohý jen bloudí v kruhu.

Les je vždy starší a moudřejší než ty
a mnohé staré stromy ti mohou vypravovat
o dávných časech - jen je umět čísti!

Hleď, na tomto smrku můžeš spočítati léta,
aniž ho skácíš. Jdi zrakem po přeslenech,
jdi po těch schodech větví. Z jejich vzdálenosti
odhadneš, které roky byly dobré

a které nepříznivé, suché. Tamten listnáč,
ten ukazuje svými haluzemi,
jak uhýbal před stínem, před sousedy,
kteří ho trochu tísní. Hledal světlo,
stejně jako ho hledá člověk.
Nic není přímočaré, nic jednoznačné,
jak nám to linkují učení školometi.
Život je přesložitý, plný překážek i svodů
a les tě učí: vše podléhá omezení,
každý si musí uhájít a hledat
svou trochu světla, vzduchu, prostoru a půdy.
Oč více vezmeš, zabereš či urveš,
o to míň bude mít druhý. A právě ten druhý
může být potřebnější! Strádá-li tvůj bratr,
nezůstaň lhostejný! Víš s Johnem Donnem
i s Hemmingwayem, komu zvoní hrana.
Mně, tobě, nám všem, co žijem. Všem nám zvoní!

A vem si trochu poučení
i z hub, co vidíš v čarodějném kruhu.
Podivná bytost! Sedí ve svém centru

a do všech stran, v temnotě lesní půdy,
tíše a tajně souká velejemná vlákna.

Je v bezpečí a zcela nenápadná.

Po celé roky klikatí se půdou
vláknitá tykadla, živí se vším možným,
než na tajné rozhodnutí z centra
vystoupí k povrchu a dají takřka přes noc
vyrůstát plodnicím. Těm hřibům, které sbíráš...

A tyto zjevné houby pouští z podkloboučí
milion velejemných prášků... Znáš pýchavku?

Jak dým, jak prach poletí mikroživot
i tisíc kilometrů, nežli spadne na zem,
kde povětšinou zhyne. Jen nemnoho se ujme
na vhodném, přesně vhodném místě.

Příroda plýtvá, zkouší, nabízí a dává šanci.

I v tom je poučení: tisíckrát čiň pokus
a nevzdávej se. Snad se zdaří záměr.

A když se nepodaří tobě, jiný to zkusí
a dovrší to dílo. Lidské dílo!

Co vůbec víme? Co je smyslem všeho?
Jaký je cíl a jaké dovršení?
Podobni vláknům drahocenné houby,
vzdáleni od Centra, které jsme opustili,
my všichni někam putujeme,
už tolik odcizeni prapůvodní Síle.
Slábnem tou vzdáleností. Tak mnohý hyne
dřív, než dá plod. Ale i ten, byť vášný,
je jenom mezistupněm. Čeho? To nevíme,
jen jako lesní houba dále tkáme tiše
svůj úsek Díla. - Tu sílu, bez níž není život,
tu můžeš hledat, žádat a dostávat
jen v Centru Života. Medituj o tom,
promýšlej smysl kořenů i kmene, větví, listů,
ptej se, co nám naznačují ty zelené dlaně
a co vše berou z nebe. Není to jen světlo
našeho Slunce. Je to i jiná záře,
kterou sbírají svým krásným rozmanitým listem
bytosti dubů, jilmů, osik, habrů, olší.
Hleď, jak se pyšní důmyslným tvarem

list kapradí! Anebo zde ten květ, co září
barevnou nádherou, byť jenom krátce.
A jestli za vším, co vidíš v starém lese,
nevidíš a netušíš ten velkolepý záměr,
pak nejdi do lesů a zůstaň nad svou knihou.
I tam je moudrost, kterou někdo sepsal,
poznání však, konečné pochopení,
musí být tvé! Může přijít i náhle,
jako záblesk, jako oslnění. Málokdy při četbě!

Když jednou dávno, po výstupu
těžkém a rychlém, silně zadýchaný,
jsem ulehl na záda na vrcholu Choče
na rozpukaný kámen bílé skály,
na chvíli jsem zažil jakési povznesení,
něco jak velký mír a velké utišení. Slávu hory.
Už už jsem cosi začal chápat. Hlas v šumu krve,
zpeněné dýcháním. Mé vibrující nervy
začaly hasnout, jako když stahuješ knot lampy.
Všechno je jiné, daleko vznešenější,
začal jsem chápat, že vše má slavný smysl -

v tom společník promluvil všedním hlasem
a strhl mne zpět. Bylo to pryč.

A já už léta hledám ozvěnu té chvíle,
zkouším se přiblížit té chvíli pochopení,
aspoň na spodní příčku Jákobova žebře...

Po lesích hledám roztroušené střípky
vznešené Pravdy, o níž se píše v knihách.

Jsem ale spíš čtenářem Knihy lesů,
pojď občas se mnou, pomůžeš mi hledat.

Potom jsem dlouho mlčel, až se chlapec zeptal:

Hledáš už dlouho? Jak jsi vlastně starý?

Co je to stárí? Proč se vůbec stárne,
proč stárneš, což nenajdeš lék v lesích?

- Na to se těžko odpovídá. Stárnutí být starý...

Je to dost těžké, už pro to pomyšlení
na konec mnoha plánů, na všechna omezení,
jež musím přijmout. Nohy jsou stále těžší
a cosi vážne ve všech kloubech.

Už se zadýchávám i na nevelkých schodech
a smutně zjišťuji, že kopce,

do nichž jsem běhal, nějak rostou...
Zjišťuji také, co jsem dřív nepřipouštěl:
že druzí jsou lepší, že mají též svou pravdu.
A poznávám strach a učím se i prosit --
- Tu mne hoch přerušil: Ty snad umíš prosit?
Chtěl jsi snad říci - žádat? Nebo se snad modlíš?
(Ani se nevšiml, že mi začal tykat,
přišlo to samo, jak bývá mezi muži).
Co mu mám říci? Že to někdy přijde
tak samozřejmé, tak zoufale nutné,
že nelze se nemodlit? - A on naléhal dále:
A jak se vlastně modlíš? Pověz, co se říká?
Nedal jsem odpověď a mlčeli jsme oba.
Však kdesi v duši, zcela tichým hlasem
své matné, slabé, neurčité víry, kolísavé víry,
jsem opakoval to, co někdy, v těžkých chvílích,
vnuká mi úzkost: Staň se Tvá vůle, Pane.

Začalo chladně pofukovat. Raději jsme vstali
a vraceli se dolů. Tam, v modravých dýmech,
je město, v němž musíme žít. Jen málokdo

může celý svůj činný život
prožít zde venku, někde v horách.

Lidstva je mnohem víc. Už nikdy nebude zas čas
pastýřů, uhlířů u milířů, dávných lovců...

A tak se ptám sám sebe, trochu nostalgicky,
kam vlastně patřím, kde jsem vlastně doma
a kdy se vracím? Když jdu do přírody,
nebo když jdu k městu? Kde jsem více doma,
tam, u svých knih, či v lese, mezi stromy?

Cesta nás vedla dolů lesem buků,
těch krásných stromů s šedomodrou kůrou,
z níž jako velké oči hledí do neznáma
jizvy po větvích. Na rozcestí dvou stezek
stál statný strom s obrázkem Boží Matky,
který tam kdosi přibil. Rezavý plech rámu
dal tušit, že to bylo dávno. Snad na památku
hrozného neštěstí, které se tu stalo.

Nedávno čísi nenávistná ruka
hodila kamenem, aby jednou ranou
zničila trojí: ten obraz, ten záměr,
i svaté kouzlo místa v průsečíku stezek.

A ostrým nožem, níž do téhož kmene,
byl vyryt kříž: satanský, břevnem dolů.
Řekl jsem chlapci: tady to vidíš, ne každý,
kdo chodí po lesích, se hlásí k lidství.
I nejrůznější stvůry špiní naše cesty...
Vím tady poblíž o čisté studánce.
Kdosi kdysi dávno ji obložil kameny
a zbudoval i stříšku. Nemyslel na sebe,
chtěl takto sloužit jiným. Bez zisku!
A tak se dennodenně setkáš s dvojím dílem:
dobrým i zlým. A není to v rovnováze,
žel, vidíš kolem a nejvíc snad ve městech,
že ďábel vítězí. Ne bez důvodu lidská intuice
má za ďáblovo dílo vše nízké, zvrácené a špatné.
Naštěstí touha po výšinách, po dobru a kráse
staví hráz zlu. Veškeré zlo - to je sám satan;
a pohádkový obraz hloupého čerta s rohy
jen zavádí. Je bajkou pro zasmání!

A tak jsme došli k městu. První hvězdy
už vystávaly v temných hloubkách výšin.

Jen krátkým stiskem spojili jsme ruce:
oba víme, že se zas sejdem, někde, jednou
na stezkách věčně zelených. Cestou k horám.
Vždy jenom na pár chvil... On chodí rychle
a můj krok už trochu vážne tíhou,
která se nastřádá a sčítá
z únavy všech těch divně klopytavých let,
mně daných let, která jsem žil i marnil.
Víte, co se říká: Kdybych tak znovu žil...
A měl ten dnešní rozum...
Snad bych přec jen došel
alespoň trochu výš a trochu dále,
po strmé stezce zvané život...?

Snad je to hloupost. Snad bych dělal chyby
znovu a znovu - jsem jen prostý poutník
na cestě k horám. Ale kdybych si snad mohl
vybírat místo, místo pro vskutku žitý život,
musely by tam šumět lesy. A kus říčního břehu
a hory, třebaš nevysoké... Hory, hory
pod nebesky modrou oblohou.

Semínka

příloha časopisu
ROVERSKÝ KMEN č.14
duben 2000